

ČESKÁ REPUBLIKA

**ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY**

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Marie Turkové a soudců JUDr. Jiřího Pally a JUDr. Dagmar Nygrínové v právní věci žalobce: **J. C.**, zast. JUDr. Janou Graňákovou, advokátkou, se sídlem Štefánikova 10, Český Těšín, proti žalované: **Česká správa sociálního zabezpečení**, se sídlem Křížová 25, Praha 5, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Brně ze dne 25. 6. 2010, č. j. 34 Ad 10/2010 - 81,

t a k t o :

- I.** Kasační stížnost **s e z a m í t á .**
- II.** Žádný z účastníků **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.
- III.** Ustanovené zástupkyni žalobce JUDr. Janě Graňákové **s e p ř i z n á v á** odměna za zastupování a náhrada hotových výdajů v částce 960 Kč, která jí bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 60 dnů od právní moci tohoto rozsudku.

O d ů v o d n ě n í :

Žalovaná rozhodnutím ze dne 24. 4. 2008, č. X, podle čl. 48 odst. 1 nařízení Rady (EHS) 1408/71 ze dne 14. 6. 1971, o uplatňování systémů sociálního zabezpečení na zaměstnané osoby, osoby samostatně výdělečně činné a jejich rodinné příslušníky pohybující se v rámci Společenství (dále jen „nařízení“), zamítla žádost žalobce o plný invalidní důchod ze dne 13. 9. 2006. V odůvodnění tohoto rozhodnutí žalovaná uvedla, že podle čl. 48 odst. 1 nařízení platí, že na instituci členského státu se nebude požadovat, aby přiznala dávky odpovídající dobám splněným podle předpisů, které provádí, jestliže délka těchto dob nedosahuje jednoho roku. Doby zabezpečení získané přede dnem rozdělení České a Slovenské Federativní Republiky se přitom podle čl. 20 Smlouvy mezi Českou republikou a Slovenskou republikou o sociálním zabezpečení č. 228/1993 Sb. (dále jen „Smlouva o sociálním zabezpečení“) považují za doby zabezpečení toho smluvního státu, na jehož území měl zaměstnavatel občana sídlo ke dni rozdělení České a Slovenské Federativní Republiky nebo naposledy před tímto dnem. Žalobce na území České republiky nezískal po 31. 12. 1992 žádnou dobu pojištění, a proto bylo rozhodnuto o nepřiznání plného invalidního důchodu.

V žalobě proti tomuto rozhodnutí a v jejím doplnění žalobce namítl nesprávnost závěru žalované o nezískání žádné české doby pojištění, neboť do ní mu podle jeho názoru musí být započteno období výkonu vazby a trestu odnětí svobody od 24. 1. 1994 do 24. 10. 1998, které si odpracoval, jak vyplývá z potvrzení Vězeňské služby ČR ze dne 14. 11. 2008.

Krajský soud v Brně rozsudkem ze dne 25. 6. 2010, č. j. 34 Ad 10/2010 - 81, žalobu proti tomuto rozhodnutí žalované jako nedůvodnou zamítl. V odůvodnění tohoto rozsudku soud uvedl, že podle § 5 odst. 1 písm. l) zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o důchodovém pojištění“), jsou pojištění účastny osoby ve výkonu trestu odnětí svobody zařazené do práce. Právní úprava platná do dne 31. 12. 1995 pak pro účast na důchodovém zabezpečení vyžadovala zaměstnání, které zakládalo nemocenské pojištění. Podle potvrzení Vězeňské služby ČR ze dne 7. 11. 2007, 11. 8. 2008 a 14. 11. 2008 však žalobce nebyl po dobu výkonu vazby a výkonu trestu odnětí svobody pracovníčně zařazen, a proto mu tato doba nemohla být započítána do české doby pojištění. Není přitom rozhodné, že žalobce nebyl ve výkonu trestu odnětí svobody a ve vazbě zaměstnán z důvodu nedostatku pracovních příležitostí, neboť zákon k této skutečnosti neumožňuje přihlídnout.

Proti tomuto rozsudku krajského soudu podal žalobce (dále jen „stěžovatel“) v zákonné lhůtě kasační stížnost z důvodu uvedeného v § 103 odst. 1 písm. e) soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s.“). V kasační stížnosti stěžovatel namítl nezákonnost napadeného rozsudku. Podle čl. 48 odst. 1 nařízení a čl. 20 Smlouvy o sociálním zabezpečení totiž získal po dni 31. 12. 1992 českou dobu pojištění, kterou podle potvrzení příslušné věznice a jím předložené zprávy odpracoval v období od 24. 1. 1994 do 24. 10. 1998. Za účelem doložení této skutečnosti navrhoval provedení svého výslechu a opatření evidenčního listu důchodového pojištění. Uvedené období se mu tak započítává do české doby pojištění, v důsledku čehož splnil všechny podmínky pro přiznání českého plného invalidního důchodu.

Žalovaná se ke kasační stížnosti nevyjádřila.

Nejvyšší správní soud přezkoumal napadený rozsudek krajského soudu v souladu s § 109 odst. 2 a 3 s. ř. s., podle nichž byl vázán rozsahem a důvody, jež byly stěžovatelem v kasační stížnosti uplatněny. Přitom neshledal vady uvedené v § 109 odst. 3 s. ř. s., k nimž by musel přihlídnout z úřední povinnosti.

Stěžovatel v kasační stížnosti nenapadl rozhodnutí o odmítnutí žaloby nebo o zastavení žalobního řízení, nýbrž v ní brojil proti rozhodnutí o zamítnutí žaloby. Proto ve stížnostní námítce tvrzená nezákonnost napadeného rozhodnutí krajského soudu odpovídá důvodu kasační stížnosti uvedenému v § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s., a nikoliv důvodu podle písm. e) téhož ustanovení, na který stěžovatel odkázal.

Českou dobou pojištění po 31. prosinci 1995 je podle § 11 odst. 1 písm. a) zákona o důchodovém pojištění doba účasti na pojištění osob uvedených v § 5 odst. 1 písm. a) až l) a v) a odst. 2, za kterou bylo v České republice zapláceno pojistné. Při splnění této podmínky jsou tedy podle § 5 odst. 1 písm. l) zákona o důchodovém pojištění účastny pojištění také osoby zařazené k pravidelnému výkonu prací ve výkonu trestu odnětí svobody nebo ve vazbě. Za dobu pojištění před 1. lednem 1996 se s určitými výjimkami považují doby zaměstnání získané podle předpisů platných před tímto dnem, jak vyplývá z § 13 odst. 1 zákona o důchodovém pojištění. Podle předchozí právní úpravy byli důchodového zabezpečení účastni též zaměstnanci v pracovním poměru, který zakládal nemocenské pojištění (§ 6 odst. 1 písm. a) a § 8 odst. 2 věty první zákona č. 100/1988 Sb., o sociálním zabezpečení). Na základě zmocnění obsaženého

v § 177a odst. 2 tohoto právního předpisu pak bylo ve vyhlášce č. 149/1988 Sb., kterou se provádí zákon o sociálním zabezpečení, stanoveno, které osoby měly v důchodovém zabezpečení práva a povinnosti jako zaměstnanci v pracovním poměru a za jakých bližších podmínek se na tomto zabezpečení účastnily. Mezi takové osoby podle § 58 odst. 1 a 5 vyhlášky č. 149/1988 Sb. náleželi také odsouzení a obvinění ve vazbě, kteří v době výkonu trestu odnětí svobody nebo vazby byli zařazeni k pravidelnému výkonu prací. Účast na důchodovém zabezpečení přitom vznikala dnem zařazení k pravidelnému výkonu prací a zanikala dnem odvolání z jejich výkonu. Důchodové zabezpečení se nevztahovalo na odsouzené a obviněné ve vazbě, kteří prováděli jen příležitostné práce, jejichž výkon nezakládal nemocenské pojištění.

Podle současné i předchozí právní úpravy tedy českou dobu pojištění (zaměstnání) získali pouze ti vězni, kteří byli ve výkonu trestu odnětí svobody nebo vazby zařazeni k pravidelnému výkonu prací. V dané věci však podle potvrzení Vězeňské služby ČR ze dne 7. 11. 2007, 11. 8. 2008 a 14. 11. 2008 stěžovatel v době výkonu vazby od 24. 1. 1994 do 23. 1. 1995 ani v době navazujícího výkonu trestu odnětí svobody od 24. 1. 1995 do 24. 10. 1998 z důvodu nedostatku pracovních příležitostí nepracoval a tak mu ani nebyl vystaven evidenční list důchodového pojištění. Stěžovatel měl v řízení před krajským soudem možnost kdykoliv doložit své tvrzení o odpracování vazby a trestu odnětí svobody, což však neučinil, a proto s ohledem na uvedená potvrzení vězeňské správy nelze krajskému soudu vytýkat neprovedení jeho výslechu. Je tedy nepochybné, že stěžovatel v období od 24. 1. 1994 do 24. 10. 1998, v němž vykonával vazbu a trest odnětí svobody, nebyl zařazen k výkonu žádných prací, a tudíž nemohl získat českou dobu pojištění. Ve shodě s krajským soudem je dále nutné konstatovat, že zákon neumožňuje přihlížet k důvodům, pro které osoby ve výkonu trestu odnětí svobody či vazby nepracovaly, a proto není podstatné, že v daném případě tak tomu bylo kvůli nedostatku pracovních příležitostí. Žádnou českou dobu pojištění stěžovatel nezískal ani v jiném období po 31. 12. 1992 či před tímto datem, v důsledku čehož nesplnil podmínky pro přiznání plného invalidního důchodu z českého systému důchodového pojištění stanovené nařízením a Smlouvou o sociálním zabezpečení. Za této situace již nebylo zapotřebí posuzovat zdravotní stav stěžovatele za účelem zjištění, zda byl invalidní, nebo nikoli. Uvedenou právní otázku tedy krajský soud posoudil správně, a proto důvod kasační stížnosti podle § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s. nebyl v dané věci naplněn.

S ohledem na všechny shora uvedené skutečnosti dospěl Nejvyšší správní soud k závěru, že kasační stížnost není důvodná, a proto ji podle § 110 odst. 1 věty druhé s. ř. s. zamítl. Současně v souladu s § 120 a § 60 odst. 1 a 2 s. ř. s. nepřiznal žádnému z účastníků právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti, neboť stěžovatel v něm neměl úspěch a správnímu orgánu takové právo ve věcech důchodového pojištění nepřísluší.

Usnesením Krajského soudu v Brně ze dne 18. 3. 2010, č. j. 34 Ad 10/2010 - 61, byla stěžovateli ustanovena zástupkyní pro řízení o žalobě advokátka JUDr. Jana Graňáková. Ustanovená advokátka je oprávněna zastupovat stěžovatele také v řízení o kasační stížnosti (srov. usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 24. 7. 2007, č. j. 1 Afs 120/2006 - 117, publikované pod č. 1460/2008 Sb. NSS). V takovém případě hotové výdaje a odměnu za zastupování platí stát (§ 120 a § 35 odst. 8 věta první s. ř. s.). Nejvyšší správní soud proto přiznal ustanovené zástupkyni odměnu za zastupování a náhradu hotových výdajů v celkové výši 960 Kč, která se skládá z částky 500 Kč za jeden úkon právní služby (podání kasační stížnosti ze dne 28. 7. 2010 podle § 7, § 9 odst. 2 a § 11 odst. 1 písm. d) vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb, ve znění vyhlášky č. 276/2006 Sb.), z částky 300 Kč za s tím související režijní paušál (§ 13 odst. 1 a 3 vyhlášky č. 177/1996 Sb., ve znění vyhlášky č. 276/2006 Sb.) a z částky 160 Kč odpovídající 20 % dani z přidané hodnoty, kterou je advokátka povinna podle zvláštního právního předpisu

odvést z odměny za zastupování a náhrady, jež byly vyjmenovány (§ 35 odst. 8 věta druhé s. ř. s.). Odměnu za první poradu s klientem včetně převzetí a přípravy zastoupení podle § 11 odst. 1 písm. b) vyhlášky č. 177/1996 Sb. však Nejvyšší správní soud ustanovené zástupkyni nepřiznal, neboť ta zastupovala stěžovatele v žalobním řízení, takže s projednávanou věcí byla dostatečně obeznámena a první poradu s klientem nebylo třeba konat. Navíc zástupkyně stěžovatele uskutečnění tohoto úkonu právní služby ničím nedoložila. Odměna za zastupování a náhrada hotových výdajů bude ustanovené zástupkyni proplacena z účtu Nejvyššího správního soudu v obvyklé lhůtě.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 30. listopadu 2010

JUDr. Marie Turková
předsedkyně senátu